

ГРИНЬОВ Борис Вікторович — академік НАН України, директор Державного фонду фундаментальних досліджень (ДФФД)

КИЯК Богдан Романович — доктор економічних наук, помічник директора ДФФД

АНДРУЩЕНКО Валентина Борисівна — завідувач відділу організації фундаментальних досліджень в галузі природничих та технічних наук ДФФД

МОНІТОРИНГ АКТИВНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ УЧЕНИХ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ КОНКУРСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До 25-річчя Державного фонду фундаментальних досліджень

У статті, приуроченій до 25-річного ювілею Державного фонду фундаментальних досліджень, оцінено здобутки, розглянуто проблеми та проаналізовано перспективи розвитку грантової підтримки вітчизняних наукових проектів. Підкреслено, що досвід, набутий за всі роки існування Фонду, може бути ефективно використаний у діяльності створеного на базі ДФФД Національного фонду досліджень України, відповідно до завдань, визначених Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Державний фонд фундаментальних досліджень (ДФФД) було створено в березні 1992 р. при Комітеті з науково-технічного прогресу при Кабінеті Міністрів України відповідно до Закону України «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності» від 13.12.1991 № 1977-ХІІ та згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1992 № 155 з метою державної підтримки розвитку фундаментальних наукових досліджень через систему надання грантів на конкурсній основі. Ця стаття є свого роду доповненням до попередньої публікації у журналі «Вісник НАН України» [1], що стосувалася надбань Фонду.

Характерні проблеми сучасного наукового пошуку [2]

Для суспільства та його розвитку актуальним і важливим є стан вітчизняної науки й освіти та здобутки у цих сферах. Тому однією з найгостріших проблем сучасності є визначення шляхів, темпів і способів розвитку науки.

Загальновідомо, що наука розвивається лише в такому суспільстві, де є соціальне (а не просто державне) замовлення на наукові розробки, є зв'язок між наукою, виробництвом та освітою, де влада виступає стимулятором налагодження таких зв'язків.

Реалії сьогодення свідчать про *необхідність зміни сучасної науково-технічної політики* (як у формуванні, так і в реалізації) з визначенням пріоритетів розвитку, з використанням сучасних моделей підтримки науки та впровадження вітчизняних науково-технічних розробок.

Які ж конкретні кроки з боку наукової спільноти необхідно здійснити, щоб переконати суспільство (і насамперед владу) у можливостях вітчизняної науки? Які проблеми науково-технічної сфери слід якомога швидше вирішити?

З цією метою ДФФД, як сучасна складова науково-технічного процесу, активно розробляє, удосконалює і використовує різні методи підтримки прийняття рішень. Широке використання у діяльності Фонду міжнародного співробітництва (близько 60% усіх підтриманих у 2011–2016 рр. проектів) дозволяє паритетно підтримувати наукові ідеї та розробки високого рівня коштами різних сторін, об'єднувати інтелектуальні та фінансові ресурси, проводити оцінювання запитів як українськими, так і зарубіжними експертами, що сприяє підвищенню якості експертної процедури відбору та оцінки цільових проектів.

Критеріями оцінювання можуть бути: фундаментальність; наукова традиційність; методологічна новизна; фактична та інформаційна оригінальність; імовірність досягнення мети; наукова цінність і доцільність здійснення; компетентність авторського колективу; матеріально-технічна забезпеченість робіт; обсяги фінансування; «наукове ім'я» авторського колективу.

Необхідно підняти престиж науки, ширше залучати до неї наукову молодь, достойно підтримувати ті пріоритетні напрями і розробки, які поки що існують у вітчизняній науці. Заборонити «відплив мізків» не можна, але слід створити належні умови для їх повернення. Все це вимагає зростання фінансової підтримки науки. Поряд з прозорістю фінансових потоків *необхідне введення прогресивної шкали оподаткування, збільшення вартості інтелектуальних проектів, посилення міжнародної кооперації*.

Можна погодитися з констатацією недостатнього рівня бюджетної підтримки вітчизняної

науки, але так само слід наголошувати на тих кроках, які реалізуються чи запропоновані для підвищення рівня науки. Зрозуміло, що економічна криза не дозволяє в найближчі роки сподіватися на суттєве зростання обсягів фінансування, спрямованого на наукові дослідження. Тому тактика підтримки має ґрунтуватися на тих наукових напрямках вітчизняних досліджень, які мають загальнознаний високий рівень і до яких долучається наукова молодь. У цьому контексті важливими видаються щорічні конкурси ДФФД на гранти Президента України для підтримки наукових проектів молодих кандидатів, докторантів, докторів наук, а також докторів наук віком до 45 років. Фонд долучається також до *розв'язання гендерних проблем* шляхом підвищення активності та кваліфікації жінок-науковців, дотримання гендерного балансу при прийнятті рішень щодо фінансування проектів.

Залишається актуальною і *проблема реалізації об'єктивної системи оцінювання фундаментальних досліджень*, які виконуються за рахунок коштів держбюджету. Створення такої системи передусім потребує розроблення чітких критеріїв оцінки рівня наукових робіт, які б дозволили зіставляти їх з міжнародними. З цією метою слід визначити показники результативності наукової діяльності як наукових працівників, так і наукових установ. Для наукового працівника такими показниками є кількість та імпаکت-фактор видань, у яких розміщені його публікації за результатами виконання грантових досліджень, індекс цитування, кількість монографій і підручників, участь у наукових конференціях, керівництво здобувачами вчених ступенів, дипломниками тощо. Результативність наукових установ і підрозділів ґрунтується на підсумковій бальній оцінці за результатами публікацій за кілька останніх років, а також за кількістю виданих монографій, захищених дисертацій тощо.

Науковець прагне показати результати своєї роботи у статтях з метою якнайширшого оприлюднення, забезпечення вільного доступу до них. На жаль, більшість українських наукових журналів не виконують цієї головної функції.

ДФФД регулярно визначає рейтинг науковців — виконавців конкурсних проектів за показниками наукометричної бази даних Scopus. Співробітники Фонду проводять також моніторинг представлення грантових публікацій у міжнародних наукометричних системах.

Організаційна модель сучасної науки

1. Акцент на підвищенні ролі творчої особистості. У 80 проведених ДФФД конкурсах різного спрямування (загальнотематичні, цільові, регіональні, міжнародні, видавничі, інноваційно-орієнтовані, на гранти Президента України для підтримки молодих науковців і докторів наук) взяли участь і пройшли «школу заробляння грантів» понад 20 тис. вітчизняних науковців, які подали 30 тис. ініціативних проектів-запитів, отримали 7,7 тис. грантів. Визначальним при експертному відборі переможців конкурсів є актуальність авторської наукової ідеї та здатність виконавців (незалежно від їхнього статусу та наукових ступенів) реалізувати її. Конкурсна система Фонду забезпечує відбір і підтримку найактивніших і найпродуктивніших виконавців фундаментальних досліджень.

2. Відмова від відомчої належності. Брати участь у будь-якому конкурсі ДФФД могли і можуть вітчизняні науковці, які представляють усі галузі науки — академічну, галузеву, наукові підрозділи вищої школи. Серед лідерів — Київській національній університет імені Тараса Шевченка, Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича НАН України, НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Інститут молекулярної біології і генетики НАН України. Гранти Фонду забезпечують додаткову мотивацію для праці найбільш активних і висококваліфікованих спеціалістів. Проте, за підрахунками експертів, 30 % науковців жодного разу не брали участі у конкурсах ДФФД. А приклад одного з конкурсів, який Фонд провів спеціально для вищої школи і в якому перемогли 207 проектів лише з 99 організацій, свідчить про низьку наукову активність та результативність обтя-

жених освітянськими проблемами науковців вищої школи. Реально наука вищої школи розвивається лише в тих університетах та інститутах, які змогли зберегти і розвинути взаємодію з академічною та галузевою наукою. Тому з метою розширення такої співпраці Фонд регулярно проводить конкурси для тимчасових колективів виконавців, що поєднують науковців різних відомств і установ, незалежно від регіону. Це також сприяє формуванню пріоритетних міждисциплінарних досліджень.

3. Різні форми організації наукових досліджень. Орієнтуючись на досягнення результатів світового рівня, ДФФД ініціював, створив і фінансово підтримав нові гібридні структури науки. Першою була цільова тематична підтримка 8 створених науково-навчальних центрів (нанотехнологічного спрямування). Позитивними кроками на цьому шляху стали і проблемні ключові лабораторії (молекулярної і клітинної біології, фізики високих енергій), результативність яких була високо оцінена міжнародними експертними радами. У рамках першої з них за результатами виконання дворічного (2011–2012 рр.) циклу цільових тематичних досліджень було опубліковано 3 монографії, 86 статей у міжнародних рейтингових журналах, зроблено 14 доповідей на наукових конференціях, придбано передбачене договорами відповідне дослідницьке обладнання. А за підсумками профінансованих у 2013 р. 11 проектів — переможців у конкурсі наукових досліджень проблемної (ключової) лабораторії фізики високих енергій опубліковано 66 наукових статей, зроблено 9 доповідей на конференціях, а також придбано необхідне спецобладнання.

Стосовно суб'єктивізму експертних оцінок запитів — страхуванням слугує колегіальність (остаточне рішення приймає Рада ДФФД), ротация експертів та залучення для оцінки виконання проектів Фонду зарубіжних фахівців.

4. Дотримання принципу постійного оновлення наукового потенціалу, переозброєння науково-дослідного процесу. Президент Європейської академії наук, мистецтв і літератури Жан-Патрик Конрад зазначав: «Ставтеся

до своїх учених добре — і молоді люди будуть обирати цю професію... Недалекоглядно не платити вченим високу зарплату і надавати надмірні бонуси банкірам. Ми просто нагороджуємо не тих людей». Наукова мобільність і переміщення учених — це не розкіш, а необхідність. Тому недоцільно йти шляхом обмеження «відпливу мізків» — слід створити належні умови для їх повернення, а також не втрачати контакт з тими науковцями, які працевлаштувалися за кордоном, розширити коло можливостей міжнародної співпраці для вітчизняних учених, які залишаються в Україні.

Враховуючи загрозливі тенденції старіння наукового потенціалу, Фонд цілеспрямовано віддає перевагу тим конкурсним проектам, у колективах яких передбачено участь молодих науковців, аспірантів, студентів.

ДФФД щороку проводить два конкурси на підтримку грантами Президента України наукових досліджень молодих учених і докторів наук. У рамках наданих переможцям 77 грантів молодим кандидатам, докторантам і докторам наук, а також 20 грантів докторам наук віком до 45 років виконавці можуть взяти участь у міжнародних конференціях, видати творчі доробки, створити експериментальні зразки, оновити матеріально-технічну базу, придбати необхідне наукове обладнання. Так, у 2016 р. було надано 13 відповідних грантів проектам докторів наук (з 84 поданих запитів), у рамках яких опубліковано 69 статей, 40 тез, подано 5 заявок на патенти. А в конкурсі молодих науковців взяли участь 91 проектант, з яких 28 стали переможцями і за попередніми підсумками опублікували 62 наукові статті, 41 тезу доповідей, подали 3 заявки на патенти.

Істотним недоліком цих конкурсів є тривала процедура бюрократичного погодження урядовими структурами рішень, що скорочує термін фінансової підтримки та виконання запланованих грантових досліджень.

5. Для суспільства важливим є розвиток вітчизняної науки, отримання та реалізація її здобутків. Розвиток науки досягається лише тоді, коли існує соціальне замовлення на наукові розробки. Інноваційній економіці,

гасла та обіцянки якої декларуються впродовж усіх років незалежності, потрібна наука високого рівня. Проте маємо свідчення неефективності державної політики в науково-технологічній сфері.

Беззаперечною є висока результативність виконання конкурсних проектів ДФФД. Платники податків, за кошти яких формуються і виконуються бюджетні програми, у тому числі й ДФФД, мають право знати, чи раціонально і продуктивно використовуються надані кошти. З іншого боку, не зовсім коректною сприймається вказівка Міністерства фінансів України щодо широкого впровадження результатів фундаментальних досліджень Фонду і водночас вимога отримання 100% результатів проектів світового рівня.

За результатами виконання науково-дослідних робіт ДФФД постійно формує базу даних звітів тих завершених проектів Фонду, які за підсумками експертних висновків доведені до певного рівня практичного втілення. Інформація про такі інноваційно-орієнтовані проекти передається зацікавленим відомствам і регулярно публікується [3].

6. Фундаментальні наукові дослідження стають дедалі складнішими й дорожчими, а отже, все важливішою є кооперація, об'єднання фінансових та інтелектуальних ресурсів, що дозволяє здійснювати масштабні проекти. У сфері міжнародної наукової співпраці визначальним є лозунг «Світи знань об'єднують», тому закономірним є зростання рівня міжнародної кооперації. Серед пріоритетів ДФФД — налагодження контактів вітчизняних учених із зарубіжними колегами в рамках спільних проектів, що підтримуються на конкурсних і паритетних засадах, та аналогічними фондами фундаментальних досліджень за кордоном. Рейтингування і відбір спільних наукових проектів здійснюється за результатами двосторонньої експертизи, що підвищує її якість та відповідність світовим науковим пріоритетам.

Найбільш успішною була 10-річна конкурсна співпраця ДФФД з Білоруським республіканським фондом фундаментальних досліджень. Так, лише на перші чотири спільні конкурси

було подано 550 заявок, а фінансову підтримку було надано 202 проектам, за підсумками виконання яких опубліковано 912 журнальних статей, кілька десятків монографій, отримано десятки патентів. У 2016 р. було оголошено шостий спільний конкурс, метою якого є грантова підтримка українсько-білоруських науково-дослідних проектів за такими пріоритетними напрямками: інформаційні та комунікаційні технології; оптоелектроніка та сенсорика; енергетика та енергоефективність; раціональне природокористування; науки про життя; нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань; нові речовини і матеріали; спільне українсько-білоруське минуле та сьогодення в актуальних напрямках соціально-гуманітарних досліджень. У рамках дворічного циклу виконання науково-технічних розробок у 2017 р. буде продовжено грантову підтримку 37 спільних проектів.

За ініціативою Державного фонду фундаментальних досліджень України проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «GRANT-2015», у роботі якої взяли участь представники 50 науково-організаційних структур, наукових фондів з 14 країн. Цілі, тематика і склад учасників конференції підтвердили, що наукові фонди стали помітним явищем у житті вчених, багато з них давно й ефективно працюють на благо світової науки. Такі фонди є важливим елементом державної наукової політики, гармонійно доповнюють традиційні форми фінансування наукових досліджень. Особливу перспективність їхньої діяльності підкреслює та обставина, що розподіл фінансових засобів здійснюється на конкурсній основі, за участі незалежних експертів та широкої наукової громадськості. Уже сьогодні, завдяки діяльності національних і міжнародних наукових фондів, досягнуто прориву на різних стратегічних напрямках розвитку економіки, техніки і культури, а в майбутньому очікуються нові відкриття і здобутки.

Крім безпосередньої фінансової підтримки діяльність фондів змінює психологію вчених, сприяє їх адаптації до нових умов та інтеграції в міжнародне наукове співтовариство. Кон-

курсний відбір проектів дає змогу визначити найперспективніші наукові напрями та сконцентрувати на них творчі зусилля.

Підвищення ролі науки в житті людства супроводжується різким зростанням вартості наукових досліджень, що стає однією з найскладніших проблем як для розвинутих країн, так і для країн з перехідною економікою. Тому на зміну жорсткій конкуренції між країнами і регіонами має прийти кооперація їх інтелектуальних і фінансових зусиль. Країни Східної Європи мають серйозні труднощі через різке зменшення фінансової підтримки науки, а отже, падіння їх наукового потенціалу. Щоб призупинити цей негативний процес, слід забезпечити ширший доступ учених і наукових колективів до конкурсного надання грантів підтримки з різних національних і міжнародних наукових фондів.

7. Бюджет науки в Україні — це бюджет виживання; потрібні інші джерела (приватні, бізнесові, з різних фондів) надання грантової підтримки і прозорість фінансових потоків. Необхідно формувати такі пропозиції нових технологій і розробок, від яких не може відмовитися ані бізнес, ані держава і які будуть корисні для вітчизняної економіки. І вже спільними зусиллями реалізовувати запропоновані проекти і програми.

Чи раціонально використовуються кошти держбюджету на наукові дослідження? В існуючому інноваційному ланцюжку ДФФД посідає конкретне, скромне місце з бюджетним фінансуванням 0,01% від фінансування всієї фундаментальної науки. На початку діяльності Фонду обсяг його фінансування досягав 2% всіх бюджетних коштів на фундаментальну науку, тоді як у наших зарубіжних партнерів цей показник становив 5–6%, що не давало можливості забезпечити вітчизняним науковцям паритетну грантову підтримку для проведення спільних досліджень.

8. Відкритість та ідея свободи наукової творчості. Це основний принцип діяльності ДФФД; кожен охочий може ознайомитися з усіма перипетіями конкурсних процесів, результатами досліджень, звітами на сайті

Фонду www.dffd.gov.ua. З метою ширшого залучення вітчизняних науковців, насамперед молоді, до участі в конкурсах ДФФД постійно проводяться навчально-консультативні семінари для ознайомлення з умовами оголошених конкурсів, вимогами до запитів і оформлення договірної документації. На прохання учасників їм може бути надано інформацію щодо експертних зауважень до поданих конкурсних запитів.

Крім того, при ДФФД створено національний контактний пункт для ознайомлення потенційних учасників конкурсів з умовами інтеграції наукових фондів у міжнародне наукове співтовариство в рамках програми ЄС «Горизонт-2020». Враховуючи наявні ознаки системної кризи розвитку цивілізації, загрози сталому розвитку людства, представники різних країн і напрямів науки дійшли висновку стосовно необхідності поряд з розвитком природничих і технічних наук приділяти належну увагу розвитку гуманітарних і суспільних наук. А стратегія подолання кризових явищ вказує на потребу підвищеної уваги та пріоритетної підтримки фундаментальних і прикладних знань у сфері міждисциплінарних досліджень. Слід також звернути належну увагу на інформування населення щодо найновіших досягнень у природничих, технічних, гуманітарних і соціальних науках.

9. Постійний моніторинг наукових досліджень, їх рівня та результативності, тематичного і фінансового дублювання робіт. Враховуючи довгостроковість отримання результатів запланованих досліджень, важливою умовою оцінки фундаментальних досліджень має стати загальнодержавна інформаційна мережа, уніфіковані бази даних якої повинні поповнюватися відповідними електронними звітами всіх головних розпорядників коштів.

ДФФД, виявляючи тенденції, течії, пріоритети наукових досліджень, напрями майбутнього розвитку, використовує створені електронні бази проектів, звітів, які дають змогу визначати рейтинг науковців, рівень їхніх наукових публікацій. Але як виміряти ефективність, коли йдеться про гуманітарні науки?

Маємо використовувати «переваги відстаючих», тобто не розвивати тупикові напрями, а концентруватися на найбільш перспективних. Сьогодні наука перебуває на стадії зростаючої конвергентності, стрімкого зближення, взаємопроникнення різних наук і технологій. Сучасний формат ініціативних проектів — це ставка на міждисциплінарність, реалізувати яку можуть лише тимчасові творчі об'єднання — колективи виконавців конкурсних проектів.

Відповідно до затверджених напрямів діяльності ДФФД постійно проводить наукознавчі та наукометричні дослідження з конкретних питань, таких як альтернативні джерела фінансового забезпечення фундаментальних досліджень — уроки європейських країн; експертиза наукових проектів — пошук оптимальної схеми; інноваційна спрямованість фундаментальних проектів — міф чи реальність; наукометрія — спосіб оцінки результативності чи спекуляція на кількості.

При оцінюванні результативності наукової діяльності та визначенні критеріїв відбору конкурсних проектів слід урахувати принципи Лейденського маніфесту наукометрії, який віддає пріоритет експертним висновкам над бібліометричними показниками. Наукометричні показники є важливим інструментом для оцінки роботи наукової організації та окремого вченого шляхом підрахунку кількості наукових публікацій і рейтингу наукових журналів, у яких розміщено ці публікації. Однак використовувати інструменти не можуть бути універсальним способом оцінки наукової діяльності через можливість таких маніпуляцій, як самоцитування; багаторазові публікації одного й того самого матеріалу в різних виданнях; фальсифікація результатів; поширення «неякісної інформації»; використання результатів, які неможливо відтворити; необхідність повторних досліджень; індекси внеску авторів для статей з великою кількістю авторів [4]. Також для якісної оцінки наукових результатів необхідно здійснити реформування вітчизняної наукової періодики.

Результати наукометричних досліджень відображують широке коло організацій — учасників

конкурсів, проекти колективів-виконавців яких уже отримували грантову підтримку як ДФФД, так і інших фондових організацій. Публікаційна активність науковців-грантоотримувачів не обмежується вітчизняними фаховими виданнями, зокрема тими, що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних, а поширюється на високорейтингові світові наукові журнали, переважна більшість яких дотримується політики відкритого доступу.

Аналіз публікацій, виконаних за результатами конкурсів ДФФД попередніх років, засвідчує інтерес світового загалу до підтриманих досліджень, що підтверджується зростанням цитувань цих робіт [5]. Переможців конкурсів ДФФД відзначено світовими компаніями — провайдерами наукометричної інформації як колективи, що опублікували найбільш рейтингові результати досліджень.

Міжнародна практика підтверджує високу ефективність грантового фінансування науково-дослідних проектів. Проте необхід-

но розширити коло грантів для підтримки всіх наукових напрямів і вчених на різних етапах їх наукових пошуків. Це вимагає значного збільшення національних фінансових ресурсів, які можна було б розподілити за системою грантів. Крім того, доступ до закордонних джерел грантового фінансування має бути розширено завдяки інформуванню та підвищенню рівня відповідних тренінгів для здобувачів.

Отже, ДФФД реалізує можливість адресної і цілеспрямованої підтримки найактивніших і найпродуктивніших учених через конкурсний та позавідомчий підходи, що дозволяють враховувати думки наукового співтовариства, узгоджувати їх з реальними фінансовими можливостями. Розроблена конкурсна процедура, зокрема науково-технічна експертиза ініціативних проектів, є системою індикаторів для аналізу структури наукових досліджень та їх продуктивності в усіх галузях знань, на чому й ґрунтується моніторинг науки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кухар В.П., Кияк Б.Р., Онопрієнко В.І. Надбання, проблеми та перспективи грантової підтримки науки. *Вісник НАН України*. 2012. № 8. С. 6–12.
2. Кияк Б.Р. Характерні проблеми сучасного наукового пошуку. В кн.: *Законодавче забезпечення розвитку реального сектору економіки*: науково-практичне видання (заг. ред. В.І. Сергієнка). К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2014. Вип. 2. С. 27–40.
3. База даних Державного фонду фундаментальних досліджень. *Наука та інновації*. 2008. № 8. С. 99–102.
4. Кияк Б.Р., Андрущенко В.Б. Обґрунтування критеріїв оцінювання фундаментальних наукових досліджень. *Наука та наукознавство*. 2015. № 4. С. 67–72.
5. Андрущенко В.Б. Інформаційно-аналітична діяльність Державного фонду фундаментальних досліджень — важливий елемент формування національного наукового простору. В кн.: *Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору*: матер. Міжнар. наук. конф. (21–23 жовт. 2014, Київ). К.: НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів — членів МААН, 2014. С. 208–210.

B.V. Grynyov, B.R. Kyiak, V.B. Andrushchenko

State Fund for Fundamental Research of Ukraine (Kyiv)

THE MONITORING OF NATIONAL SCIENTISTS' EFFECTIVENESS THROUGH THE PRISM OF THE STATE FUND FOR FUNDAMENTAL RESEARCH COMPETITIVE ACTIVITY

The paper is dedicated to the 25th anniversary of the SFFRU establishment in 1992 and at the same time it is directed to the estimation of the achievements, problems and perspectives of the projects grant support. It is a supplement to the previous Fund publications about its acquirements. It is, first of all, about the acquired in the SFFRU experience and its possible use in newly created on its basis the National Research Fund of Ukraine according to its objectives, defined by the law on "Science and science-technical activity" (26/11/2015, № 848-VIII).